

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **O. D.**, zastoupeného Mgr. Petrem Kaustou, advokátem se sídlem Ostrava, Čs. legií 5, proti žalovanému **Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje**, se sídlem Ostrava, 28. října 2771/117, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 10. 2022, č. j. 18 A 17/2019 - 59,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 10. 2022, č. j. 18 A 17/2019 - 59, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím ze dne 13. 12. 2018, č. j. MMH/2487/2018-19, uznal Magistrát města Havířova (dále jen „magistrát“) žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o silničním provozu“), v souvislosti s porušením § 7 odst. 1 písm. c) tohoto zákona, za což žalobci uložil pokutu ve výši 1 500 Kč a povinnost nahradit náklady řízení. Uvedeného přestupku se žalobce dopustil tím, že dne 3. 1. 2018 v době kolem 15:30 hod v Havířově na ulici Národní třída při řízení motorového vozidla X RZ X ve směru z centra města v ul. Těšínské držel v levé ruce mobilní telefon. Odvolání žalobce proti rozhodnutí magistrátu zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 3. 2019, č. j. MSK 20751/2019, a rozhodnutí magistrátu potvrdil.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji rozsudkem ze dne 27. 2. 2020, č. j. 18 A 17/2019 - 32, zamítl (dále také jako

„původní rozsudek“). Proti touto rozsudku podal žalobce kasační stížnost, ke které Nejvyšší správní rozsudkem ze dne 27. 2. 2022, č. j. 3 As 98/2020 - 26 (dále také jako „zrušující rozsudek“), původní rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Dle kasačního soudu postupoval krajský soud nesprávně, akceptoval-li postup žalovaného, který se nepokusil provést důkaz kamerovým záznamem z policejního vozidla a spolehl se pouze na tvrzení zasahujících policistů, že záznam nebyl dostatečně kvalitní a průkazný; současně sám nevyhověl návrhu žalobce na provedení tohoto důkazu. Nejvyšší správní soud upozornil, že tvrzení zasahujících policistů ohledně existence kamerového záznamu bylo rozporné, neboť při zásahu policisté tvrdili, že záznam není pořizován, avšak následně uvedli, že pořizen byl, ale je nekvalitní. Nadto krajský soud implicitně přijal tvrzení zástupkyně žalovaného, která při soudním jednání uvedla, že kamerový záznam nezachycuje vozidlo žalobce, jelikož nebylo v zorném poli kamery, aniž by se jakkoli pozastavil nad tím, z čeho zástupkyně toto tvrzení dovodila. Žalovaný a krajský soud tak dle Nejvyššího správního soudu apodikticky vyhodnotili kamerový záznam jako neprůkazný, aniž by se jej snažili získat, provést a jeho prostřednictvím ověřit, zda tomu tak skutečně je. Rovněž krajský soud nesprávně konstatoval, že námitka ohledně kamerového záznamu a provedení tohoto důkazu byla uplatněna až v žalobě; kasační soud ze správního spisu ověřil, že tato námitka byla obsažena již v odvolání žalobce. Nejvyšší správní soud proto krajský soud zavázal, aby se v dalším řízení pokusil od příslušného útvaru policie obstarat předmětný kamerový záznam z policejního vozidla. Pokud by se tento důkazní prostředek podařilo obstarat, byl krajský soud povinen jej v souladu s ustanovením § 77 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) provést a zhodnotit v kontextu ostatních důkazů. Za předpokladu, že by nebylo z objektivních důvodů možné tento důkaz provést, byl krajský soud povinen vycházet ze stávajících důkazů a zhodnotit dopad neprovedení předmětného důkazu již ve správním řízení a posoudit jeho vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného.

[3] Krajský soud, vázán výše uvedeným právním názorem Nejvyššího správního soudu, dotazem u příslušného policejního orgánu zjistil, že kamerový záznam nebyl zajištěn a nelze jej již poskytnout, neboť již neexistuje. Při soudním jednání konaném dne 11. 10. 2022 žalobce uvedl, že vzhledem ke skutečnosti, že nebyl zajištěn jediný objektivní důkaz, se výpovědi zasahujících policistů jeví jako nevěrohodné. Žalovaný připustil, že postup policejního orgánu nebyl správný, avšak toto pochybení nemohl již v odvolacím řízení napravit. Magistrát vycházel z důkazů, jenž měl k dispozici, zejména ze svědeckých výpovědí policistů a výpovědi žalobce. Žalovaný dodal, že předmětný typ přestupku bývá běžně dokazován pouze svědeckými výpověďmi. K samotnému kamerovému záznamu žalovaný uvedl, že z logiky věci by kamerové zařízení s ohledem na své umístění na čelním skle, nemohlo danou situaci zachytit; lze proto předpokládat, že by kamerový záznam nebyl průkazný.

[4] Krajský soud následně dospěl k závěru, že žaloba je důvodná a rozhodnutí žalovaného v záhlaví uvedeným rozsudkem zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle krajského soudu policejní orgán nesplnil svou povinnost vyplývající z ustanovení § 74 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), jelikož nezajistil důkazní prostředek, a to na základě své vlastní úvahy o jeho neprůkaznosti. Krajský soud připustil, že přestupek spočívající v držení hovorového zařízení je přestupkem, který je pozorovatelný okem a je zcela běžné, že je dokazován pouze na základě hodnověrné výpovědi zasahujících policistů, avšak to platí

pokračování

za situace, kdy neexistuje kamerový záznam. To v posuzovaném případě neplatí, neboť policejní vozidlo disponovalo nahrávacím zařízením a kamerový záznam o přestupkovém ději byl pořízen. Následným postupem policejního orgánu byl tento objektivní důkaz znehodnocen, a to v důsledku úvahy o jeho neprůkaznosti. Zasahující policisté, jejichž svědecká výpověď se následně stala jediným usvědčujícím důkazem, tak v důsledku vlastního uvážení učinili jediný objektivní důkazní prostředek, který by byl způsobilý vyvinut žalobce, nepoužitelným a zmařili možnost provést jej jako důkaz. Jejich chybný postup dle krajského soudu oslabil jejich důvěryhodnost jakožto svědků. Kamerový záznam je důkazem, který mohl přestupkový děj zaznamenat objektivně a potencionálně tak otřást i zcela konzistentními výpověďmi zasahujících policistů. Význam provedení tohoto důkazu tak byl dán i tím, že skutkové závěry žalovaného stojí toliko na výpovědi zasahujících policistů, zatímco byla odmítnuta skutková tvrzení podávající se z výpovědi třetí svědkyně (manželky žalobce) a žalobce.

[5] Krajský soud proto dospěl k závěru, že v souzeném případě existuje „*ne zcela nepravděpodobná možnost*“, že se skutkový děj mohl odehrát jinak, a proto bylo nutné postupovat v souladu se zásadou *in dubio pro reo*, jelikož fakt, že policejní orgán pochybil při zajišťování důkazů nemůže být kladena k tíži žalobci.

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatel namítá, že krajský soud nesprávně vyhodnotil okolnost, že kamerový záznam nebyl proveden jako důkaz správními orgány. Odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2022, č. j. 2 As 28/2021 - 33 (stěžovatel jej nesprávně identifikoval jako 2 As 25/2021 - pozn. NSS), v němž byla posuzována totožná situace, avšak kasační soud dospěl k závěru, že pochybení správního orgánu spočívající v neprovedení kamerového záznamu a jeho pozdějším smazání, nemělo za následek zkrácení práv žalobce, neboť skutkový stav byl zjištěn dostatečně a na základě věrohodných podkladů. Stěžovatel dále odkázal na odst. [19] usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č. j. 7 As 107/2021 - 18, v němž kasační soud uzavřel, že nezajištění kamerového záznamu není natolik závažným pochybením, vyplývá-li z výpovědi policistů, že tento důkaz nebyl průkazný. Stěžovatel je proto přesvědčen, že krajský soud pochybil, dospěl-li v posuzovaném případě k odlišnému závěru. Rovněž upozorňuje na skutečnost, že i bez provedení důkazu kamerovým záznamem je zcela zjevné, že by kamera nemohla zachytit jednání žalobce, jelikož vozidla žalobce a policie stála podélně vedle sebe na křižovatce před semaforem. V danou chvíli zasahující policisté viděli, jak žalobce v ruce drží mobilní telefon, a to skrz boční okna obou vozidel. Tento skutkový děj není možné prokázat jiným způsobem, než svědeckými výpověďmi zasahujících policistů, které Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako věrohodné, na rozdíl od tvrzení žalobce a výpovědi jeho manželky. Jestliže není možné skutek kamerovým záznamem fakticky prokázat, protože ho kamera nemohla objektivně zachytit, pak absence takového důkazu či jeho neprovedení správním orgánem nemůže mít vliv na zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

[8] Žalobce se v úvodu svého vyjádření ztotožnil se závěry uvedenými v napadeném rozsudku. Dále uvedl, že pocházejí-li důkazní prostředky o vině od jednoho zdroje

a jednáním tohoto zdroje dojde ke zničení důkazního prostředků, jež mohl potenciálně objektivně zachytit skutkový děj, je nutné tuto skutečnost zohlednit v rámci zhodnocení zákonnosti rozhodnutí. Krajský soud správně rozlišoval stav, kdy důkaz kamerový záznamem neexistuje a stav, kdy takový důkaz sice existoval, ale byl zásahem policejního orgánu zničen. Žalobce dodal, že policejní orgán již v době šetření přestupku na místě znal názor žalobce na věc a bylo mu známo, že bude vedeno přestupkové řízení. jednání policejního orgánu tak vzbuzuje pochybnosti. Žalobce proto navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

[9] Vzhledem k tomu, že stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku, byla naplněna podmínka *přípustnosti* opakované kasační stížnosti vyplývající z ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[10] Před vlastním meritorním přezkumem napadeného rozsudku se musel Nejvyšší správní soud zabývat též otázkou *přijatelnosti* kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je případ nyní projednávané věci), pokud tato stížnost *svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele*. Kasační soud se vymezením pojmu „*podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ již zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném do 31. 3. 2021 (srov. jeho usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39). Tato kritéria přijatelnosti kasační stížnosti jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu se posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz usnesení tohoto soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28).

[11] Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení jeho rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, bod [52]), pramenících ze závěrů již zmiňovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[12] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud závažně pochybil při hodnocení skutkového stavu věci, tedy nepostupoval v souladu s § 77 odst. 2 s. ř. s., lze hovořit o naplnění podmínky přijatelnosti kasační stížnosti z důvodu ad 4b) uvedeného v předchozím odstavci.

[13] Nejvyšší správní soud tedy považuje kasační stížnost za přípustnou a přijatelnou; přezkoumal proto napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta

pokračování

před středníkem s. ř. s.) a z důvodu v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 1, věty první s. ř. s

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Předně je třeba uvést, že nezákonnost původního rozsudku krajského soudu shledal kasační soud v tom, že se krajský soud dostatečně nezabýval existencí žalobcem navrhovaného důkazního prostředku kamerovým záznamem z policejního vozidla, a tento důkaz odmítl provést s odůvodněním, že byl neprůkazný. Krajskému soudu bylo vytknuto, že závěr o neprůkaznosti kamerového záznamu nekriticky převzal od žalovaného, aniž by se tento důkazní prostředek pokusil opatřit, natož jej jako důkaz provést. Nejvyšší správní soud proto krajský soud zavázal, aby se v rámci nového projednání pokusil od příslušného útvaru policie obstarat kamerový záznam z policejního vozidla, zachycující průjezd vozidla stěžovatele křižovatkou ulic Kapitána Nálepky a Národní třída v Havířově dne 3. 1. 2018 v době kolem 15:30 hod.

[16] Z předloženého soudního spisu se podává, že krajský soud postupoval v souladu s výše uvedeným právním názorem Nejvyššího správního soudu a požádal příslušný útvar policie o předložení předmětného kamerového záznamu, popřípadě o vysvětlení, proč jej není možné předložit. Dne 17. 8. 2022 Krajské ředitelství Moravskoslezského kraje, územní odbor Karviná, obvodní oddělení Havířov 1 na dotaz sdělilo, že u uvedeného přestupku nebyl zajištěn žádný kamerový záznam, jelikož dle zasahujících policistů „na záznamu nešlo vidět do motorového vozidla“. Dále uvedl, že předmětné služební vozidlo již není v provozu, kamerový záznam proto nebylo možné poskytnout.

[17] Bylo tak postaveno na jisto, že důkazní prostředek již neexistuje a nelze jej proto jako důkaz provést *per se*. V takovém případě byl krajský soud povinen o přestupku žalobce opakovaně rozhodnout na základě stávajících důkazů, přičemž byl povinen zohlednit, zda mělo neprovedení navrhovaného důkazu již v rámci správního řízení vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného.

[18] V rámci nového projednání krajský soud z důvodů podrobněji popsanych výše (viz odst. [4]) dospěl k závěru, že ačkoli držení mobilního telefonu za jízdy je přestupkem pozorovatelným pouhým okem a je běžně dokazován pouze na základě věrohodných svědeckých výpovědí zasahujících policistů, a to i za situace, kdy není k dispozici kamerový záznam o předmětném přestupkovém ději, nelze přehlédnout, že v posuzovaném případě takový záznam pořizován byl, avšak nebyl z důvodu chybného postupu policejního orgánu zajištěn. Podle krajského soudu toto zjištění oslabilo důvěryhodnost svědeckých výpovědí zasahujících policistů (učinili jediný objektivní důkaz způsobilý žalobce vyvinut, nepoužitelným), což implikuje pochybnosti o tom, že se prokazovaný skutek udál tak, jak byl vymezen v rozhodnutí magistrátu; proto bylo nutné postupovat v souladu se zásadou *in dubio pro reo*. S těmito závěry Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

[19] Stěžovatel přiléhavě poukazuje na fakt, že skutkově obdobnými případy se Nejvyšší správní soud již v minulosti zabýval. Šlo rovněž o situace, kdy kamerový záznam z vozidla zasahujících policistů sice pořízen byl, avšak policisty byl vyhodnocen jako neprůkazný,

a proto nebyl ani zajištěn. Například v již výše citovaném rozsudku č. j. 7 As 107/2021 - 18 Nejvyšší správní soud připustil, že postup policistů (kdy záznam nezajistili) nebyl zcela správný, lze však od něj odhlédnout za situace, že věrohodnost ostatních důkazních prostředků (zde svědeckých výpovědí zasahujících policistů) není ničím zpochybněna. Dále v rozsudku č. j. 2 As 8/2021 - 33 konstatoval, že *„záznam měl být ve správním řízení včas předložen, nicméně pochybení prvostupňového správního orgánu nemá za následek porušení práva stěžovatele vyjádřit se ke všem důkazům a podstatným skutečnostem ve vztahu k řádně zjištěnému skutkovému stavu. V posuzovaném případě byl skutkový stav správními orgány zjištěn dostatečně a na základě věrohodných podkladů. Koneckonců Nejvyšší správní soud již v minulosti rozhodl, že u těchto typů přestupku absence videozáznamu či obdobně 'exaktního' důkazu nemusí nutně být deficitem ve skutkovém poznání věci (srov. rozsudek ze dne 26. 2. 2015, č. j. 10 As 205/2014 - 34).“* V souladu s citovanou judikaturou proto nelze dospět k závěru, že by nezajištění důkazního prostředku kamerovým záznamem samo o sobě vyvolalo pochybnosti o skutkovém ději zjištěném na základě dosud provedených důkazů, či že by pouze na základě této skutečnosti byla pravděpodobnější žalobcem nastíněná verze skutkového děje. Nic takového se nepodává ani ze zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu. Úvaha kasačního soudu byla jednoduchá: jakkoli lze z dosud provedených důkazů vzít za prokázané, že se skutkový děj udál tak, jak je popsán ve výroku rozhodnutí magistrátu, nelze připustit, aby byla žalobci upřena možnost přinést na svou obhajobu další důkaz, který by dosud zjištěný stav věci zpochybnil; dovolával-li se provedení důkazu kamerovým záznamem policejního vozidla zasahujících policistů, bylo povinností správních orgánů (potažmo krajského soudu) pokusit se takový důkaz (jehož existence se předpokládala) provést a v kontextu z něj plynoucích zjištění znovu posoudit udržitelnost skutkových závěrů správních orgánů. Opačný postup by vedl k nepřipustnému zásahu žalobce na jeho obhajobu.

[20] V nyní posuzované věci se krajský soud pokusil kamerový záznam z policejního vozidla opatřit, avšak bezúspěšně. Následně dovodil, že postup, kdy zasahující policisté nezajistí kamerový záznam, jelikož jej sami vyhodnotí jako neprůkazný, byl natolik závažným pochybením, že oslabuje věrohodnost jejich svědeckých výpovědí. Ve světle výše uvedené judikatury jde nicméně o závěr chybný; Nejvyšší správní soud v těchto případech opakovaně konstatoval, že vyhodnotí-li zasahující policisté kamerový záznam pořízený při služebním zákroku jako neprůkazný a nezajistí jej, jde sice o postup nesprávný, nevede ale bez dalšího nutně ke zpochybnění validity ostatních provedených důkazů (zde svědeckých výpovědí zasahujících policistů). Závěry, k nimž dospěl krajský soud, by byly akceptovatelné v situaci, kdy by krajský soud zjistil okolnosti, které by indikovaly účelovost popsaného počínání policistů. Nic takového se ovšem z odůvodnění napadeného rozsudku nepodává; z výše zmiňované judikatury je naopak zřejmé, že jde o běžný (tzn. nezaujatý) postup policie v obdobných případech (což samozřejmě neznamená, že jde o postup správný a neměl by být praxí opouštěn).

[21] Za této situace tedy bylo úkolem krajského soudu vycházet z dosud provedených důkazů, na nichž stojí rozhodnutí správních orgánů v této věci. Jde o již opakovaně zmiňované svědecké výpovědi zasahujících policistů na straně jedné a svědeckou výpověď manželky žalobce na straně druhé. Věřohodností těchto výpovědí a jejich hodnocením se přitom Nejvyšší správní soud zabýval již ve zrušujícím rozsudku, konkrétně především v odst. [15] až [17] jeho odůvodnění. Je přitom podstatné, že kasační soud plně aproboval

pokračování

vyhodnocení těchto důkazů krajským soudem; jde tedy o skutkovou otázku, která byla již v předcházejícím soudním řízení postavena najisto, a nebyly-li nově zjištěny žádné skutečnosti, které by mohly tyto závěry zpochybnit (což se z důvodů vyložených výše nestalo), nebyl zde již pro krajský soud dán prostor k vyvození odlišných skutkových závěrů.

[22] Lze tedy uzavřít, že se krajský soud bez dostatečných důvodů odklonil od svého dřívějšího názoru týkajícího se zjištěného skutkového stavu věci, výslovně aprobovaného Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozsudku č. j. 3 As 98/2020 - 26. Nesprávně proto dovodil, že postup zasahujících policistů, kteří nezajistili kamerový záznam ze služebního vozidla, oslabil důvěryhodnost jejich svědeckých výpovědí; v důsledku toho nemůže obstát jeho závěr o nutnosti aplikace zásady *in dubio pro reo* na projednávanou věc. Tímto pochybením byl naplněn kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[23] Vzhledem k tomu, že napadený rozsudek krajského soudu z hlediska zákona neobstojí, Nejvyšší správní soud jej podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a v souladu s ním bude vycházet z toho, že v posuzovaném případě neexistují důvodné pochybnosti o skutkovém ději tak, jak byl vymezen v rozhodnutí magistrátu (a aprobován žalovaným).

[24] V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. února 2024

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu